

Model for metanreducerende foder

23. februar 2024

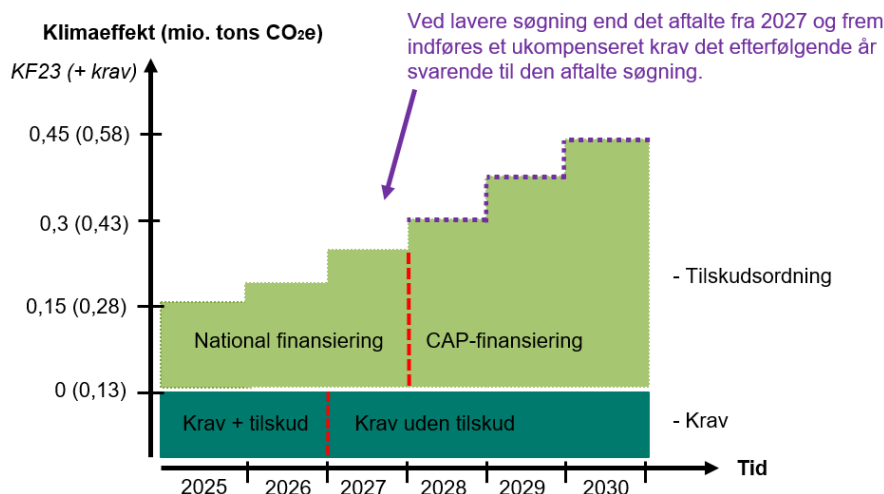
Med *Aftale om grøn omstilling af danske landbrug* af oktober 2021 blev det aftalt, at der skal indføres et generelt reduktionskrav for husdyrs fordøjelse fra 2025 og frem svarende til effekten ved øget fedtandel i foderet, dvs. ca. 8 pct. reduktion.

EU-Kommissionen godkendte i 2022, at fodertilsætningsstoffet Bovaer kan anvendes til konventionelle malke- og avlsvæg på baggrund af en risikovurdering udført af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) med fokus på effektivitet, dyresundhed og fødevaresikkerhed. Bovaer er således vurderet sikkert at anvende i EU, og produktet markedsføres allerede i dag. EU-godkendte fodertilsætningsstoffer som Bovaer vurderes på det grundlag ikke at medføre dyrevelfærdsmæssige forringelser.

Klimaeffekten af Bovaer er genstand for et igangværende forskningsprojekt på Aarhus Universitet, som har til formål at dokumentere effekten under danske forhold. Den endelig afrapportering er modtaget, mens peer-reviewed artikler er under udarbejdelse. Bovaer forventes at have en reduktionseffekt på udledningerne fra konventionelle malke- og avlsværs fordøjelse på ca. 30 pct., hvis fodertilsætningsstoffet benyttes ift. den anbefalede maksimale dosering under danske forhold. Klimaeffekterne af Bovaer forventes at kunne indgå i den nationale emissionsopgørelse og *Klimafremskrivning- og Status* fra 2025 i det omfang effekterne konsolideres, *jf. nedenfor*. Hertil er der en række øvrige metanreducerende fodertilsætningsstoffer og fodermidler under udvikling *jf. regeringens strategi for metanreducerende foder*.

Med forbehold for ovenstående usikkerheder, foreslår regeringen, at der indføres en model for metanreducerende foder fra 2025. Modellen er illustreret *jf. figur 1* og indebærer følgende:

- I. **Landbrugsaftalens krav** om en gennemsnitlig metanreduktion på ca. 8 pct. fra kørs fordøjelse fra 2025 og frem fastholdes. Kravet er teknologineutralt. Kravet kan pt. indfries gennem brug af fodertilsætningsstoffer i ca. 3-4 måneder om året eller øget fedttildeling næsten hele året.
- II. **Kompensation i 2025-26** for omkostningerne ved indfrielse af kravet svarende til udgifterne ved brug af fodertilsætningsstoffer i ca. 3-4 måneder.
- III. **Etablering af tilskudsordning fra 2025**, hvor der ydes tilskud til at øge metanreduktionseffekten fra ca. 8 til 30 pct. Teknologineutral tilskudsordning. Kan pt. opfyldes gennem brug af fodertilsætningsstoffer de resterende ca. 8-9 måneder af året.
- IV. **Udsigt til forhøjet krav**. Såfremt der ikke opnås det forudsatte søgningsniveau i 2027 og frem erstattes tilskudsordningen af et varigt forhøjet krav uden kompensation svarende til den forudsatte søgning fra det efterfølgende år.
- V. **Ekstern brancheaftale** forventes at bidrage til søgning på tilskudsordningen. Regeringen indgår *ikke* som part i en eventuel brancheaftale.

Figur 1. Illustration af model for metanreducerende foder

Modellen medfører, at klimaeffekten ved det generelle reduktionskrav fastholdes, mens der opnås ekstra klimaeffekt ved de landbrugere, som vælger at indgå i tilskudsordningen for yderligere reduktion op til ca. 30 pct. per ko per år. Den foreløbigt estimerede klimaeffekt samt omkostninger, hvis der kommer afløb tilsvarende de afsatte midler, fremgår af *tabel 1*. Effekterne er forbundet med en række usikkerheder, jf. *baggrundsafsnittet herom*. Det planlagte krav svarende til fedtfordring er fraregnet, da kravet allerede indgår i klimafremskrivningen. Tabel 1 angiver dermed den potentielle additionelle klimaeffekt af modellen. Det bemærkes, at udsigten til ukompenseret forhøjet krav fra 2027 vil baseres på antallet af ydede tilsagn ift. pct. konventionelle malkekøer i stald.

Tabel 1

Omkostninger og klimaeffekt ved model for metanreducerende foder

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Forudsat søgning på tilskudsordningen (pct. konventionelle malkekøer i stald)	-	33	40	56	67	79	90
Omkostninger (mio. kr.)	146,1	168,3	133,4	30,1	143,7	163,9	179,8
- Heraf tilskud (mio. kr.)	62,5	75,8	106,1	0,0	127,0	149,7	170,6
- Heraf compensation for krav (mio. kr.)	75,6	75,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Heraf administration (mio. kr.)	8,0	16,9	27,2	30,1	16,7	14,2	9,3
Klimaeffekt - ekskl. krav, dvs. mereffekt ift. KF23 (mio. tons CO ₂ e)	-	[0,16]	[0,19]	[0,23]	[0,30]	[0,37]	[0,44]

Anm.: Det lægges til grund, at de gennemsnitlige omkostninger er 627 kr. pr. ko pr. år ved anvendelse af fodertilsætningsstoffet Bovaer på baggrund af rapport fra COWI. Den endelige kompensationsats skal beregnes af IFRO. Klimaeffekten er opgjort partielt og vil bl.a. afhænge af den endelige udformning af krav og tilskud samt resultatet fra forskningsprojektet vedr. Bovaer. Klimaeffekt er angivet i [], da der endnu udestår en kvalificeret emissionsfaktor. I perioden 2025-27 finansieres tilskud med nationale midler som en et-årig tilsagnsordning. I forbindelse med overgang til en ny CAP-reform i 2028 overgår tilskudsordningen til at blive finansieret under den nye CAP. Der vil således være nationale udgifter til tilskud for ordningen i perioden 2024-26 fsva. støtte til indsatser, der gennemføres i 2025-2027. I 2028 og frem er udgifter til støtte placeret samme år, som indsatsen gennemføres i.

¹Der er udgifter på ca. 4,5 mio. kr. til administration i 2031.

Kilde: Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Kompensationsordningen finansieres af grønt råderum, mens tilskudsordningen finansieres af grønt råderum indtil den kommende CAP-reformperiode. Dette forventes at være fra 2028. Modellen indebærer således, at tilskudsordningen skal sættes op både i 2025 samt 2028, hvilket øger omkostningerne til administration. Forligskredsen bag landbrugsaftalen vil blive forelagt en sag om bl.a. opsætning af en tilskudsordning til metanreducerende foder i den næste CAP-reformperiode, når det bliver relevant.

Det bemærkes, at det er en forudsætning, at de to nye ordninger (hhv. kompensations- og tilskudsordning) bliver godkendt af EU-Kommissionen ift. statsstøtte. Dialog med EU-Kommissionen er påbegyndt af hensyn til at muliggøre, at ordningerne kan nå at træde i kraft fra 1. januar 2025.

Uddybende baggrund

Kompensationssats

Både kompensations- og tilskudsordningen kompenserer for de gennemsnitlige omkostninger ved den mest omkostningseffektive metode til indfrielse, hvilket pt. er anvendelse af fodertilætningsstoffer. Det lægges til grund, at de gennemsnitlige omkostninger er 627 kr. pr. ko pr. år ved anvendelse af fodertilætningsstoffet Bovaer på baggrund af rapport fra COWI. Da øget fedttildeling som udgangspunkt er en væsentligt dyrere indfrielse af kravet, vil de landbrugere, der vælger at indfri kravet på den måde, alene blive delvist kompenseret. Den endelige beregning af kompensationsssats vil blive foretaget af Københavns Universitet i løbet af foråret 2024.

Nærmere indretning af kravet og tilskudsordningen

Den endelige udformning af kravet samt tilskudsordningen er under konsolidering, bl.a. ift. den præcise mængde nødvendige fodertilætningsstof og effekten heraf samt sammenhængen til malkekøer, der går på græs dele af året. Konsolideringen tager bl.a. udgangspunkt i den endelige afrapportering af dokumentationsforsøget vedr. fodertilætningsstoffet Bovaer fra Aarhus Universitet af februar 2024. Konsolidering af kravet samt tilskudsordningen pågår generelt i samarbejde med Aarhus Universitet. Udmøntning præsenteres for forligskredsen bag landbrugsaftalen i løbet af foråret 2024.

Konsolidering af klimaeffekt

Dokumentationsforsøg vedr. fodertilætningsstoffet Bovaer er afsluttet februar 2024. Peer-reviewed artikler er under udarbejdelse med forventet afslutning medio 2024. Det lægges foreløbigt til grund, at Bovaer har en reduktionseffekt på ca. 30 pct. Det lægges til grund, at 16 pct. af konventionelle malkekvæg går på græs dele af året. Den endelige udformning af kravet samt ordningerne, *jf. ovenfor*, kan have betydning for klimaeffekten.

Det bemærkes endvidere, at klimaeffekten ved tilskudsordningen vil være afhængig af den realiserede søgning. Det forudsættes, at landbrugere svarende til 33 pct. af konventionelle malkekøer i stald vil indgå i tilskudsordningen fra 2025 stigende til 90 pct. i 2030. Den forudsatte søgning er bl.a. baseret på erfaringer om tilbageholdenhed ved opstart af nye ordninger, landbrugerens potentielle opfattelse af risici ift. f.eks. mælkeydelse samt Arlas klimatillægs-model. Hertil vurderes det, at der fra 2027 vil at være et yderligere stærkt incitament til at indgå i tilskudsordningen som

følge af udsigten til et ukompenseret forøget krav ved utilstrækkelig søgning. Vurderingen af omfanget af søgningen – og dermed udgifter og klimaeffekter af tilskuddet – er forbundet med væsentlig usikkerhed, da det afhænger af frivillig tilslutning fra landbrugere. Særligt vurderes søgningsniveauet i 2025-26 som usikkert, da udsigten til forhøjet krav først indtræder fra 2027. Det bemærkes, at der er mulighed for både lavere og højere søgning på tilskudsordningen, end det afsatte beløb.

Yderligere bemærkes det, at økologisk kvæg hverken er omfattet af kravet (jf. landbrugsaftalen) eller vil være omfattet af den foreslåede tilskudsordning. Det skyldes, at det pga. økologiforordningen pt. ikke er muligt for økologer at anvende fodertilsetningsstoffer som f.eks. Bovaer, mens det er uklart om øget fedtandel i foder til økologisk kvæg er i overensstemmelse med økologiforordningen. Den forventede fremtidige fordeling af konventionelle og økologiske malkekvæg har derfor betydning for klimaeffekten, ligesom effekten vil være afhængig af udviklingen i antal kvæg frem mod 2030.

Som følge af ovenstående forhold er klimaeffekterne forbundet med betydelig usikkerhed. Effekterne og omkostningerne af både kravet samt tilskudsordningen konsolideres i det videre forløb med henblik på, at de konsoliderede effekter kan indgå i *Klimafremskrivning og -Status 2025*.